

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger.

1. Indledning.

1.1. Lovforslaget har to hovedformål. Forslaget tilsigter for det første en styrkelse af det læge elements placering og indflydelse i strafferetsplejen, bl.a. gennem en *udvidet anvendelse af lægdommere ved behandlingen af straffesager*. Dernæst har lovforslaget til formål at gennemføre nogle ændringer vedrørende behandlingen ved domstolene af såvel civile sager som straffesager med henblik på en *nedbringelse af berammelsestiderne*. De foreslåede ændringer, som tager sigte på at afkorte behandlingstiderne, vedrører navnlig landsretterne. Disse forslag skal ses i sammenhæng med det af justitsministeriet samtidig hermed fremsatte lovforslag om ændring af retsplejeloven, der indeholder forskellige andre forslag med sigte på at opnå en mere hensigtsmæssig udnyttelse af domstolenes ressourcer, navnlig ved byretterne.

1.2. Lovforslaget indebærer en *udvidelse af domsmandsordningen* til også at omfatte vigtigere politisager. Efter de foreslåede regler skal domsmænd således foruden i statsadvokatsager normalt medvirke ved behandlingen af politisager, hvori der er spørgsmål om *højere straf end bøde* – d.v.s. betinget eller ubetinget frihedsstraf. Endvidere skal der efter forslaget deltage domsmænd ved afgørelsen af politisager, som af retten skønnes at være af *særlig indgribende betydning for den tiltalte* eller af *særlig offentlig interesse*.

I forbindelse med den foreslåede udvidelse af domsmandsordningen stilles der forslag om gennemførelse af en ordning, hvorefter retspræsidenten eller den dommer, han måtte bemyndige dertil, skal træffe bestemmelse om, hvorvidt landsretten i domsmandssager foruden 3 domsmænd skal sammensættes af 2 eller 3 landsdommere. En *nedsættelse af antallet af landsdommere*, der medvirker i domsmandssager, fra 3 til 2 vil ikke blot betyde en styrkelse af domsmændenes indflydelse i landsretterne, men også give grundlag for en bedre udnyttelse af de personalemæssige ressourcer i landsretterne.

Der foreslås endvidere en *helt ny afgrænsning af, hvilke sager der skal behandles under medvirken af nævninger*. Ved afgørelsen af, om en sag skal behandles ved nævningeting, skal der efter forslaget i stedet for den pågældende forbyrdelses straf feramme lægges vægt på den straf, der i givet fald kan forventes idømt i den konkrete sag. Efter forslaget skal straffesager, hvori der ikke foreligger tilståelse, normalt behandles under medvirken af nævninger, såfremt der under sagen bliver spørgsmål om straf af *fængsel i 4 år eller derover*. Endvidere skal sager, hvori der er spørgsmål om dom til anbringelse i institution i medfør af straffelovens § 68 eller om dom til forvaring, jfr. straffelovens § 70, behandles ved nævningeting.

Den foreslåede afgrænsning af nævningsager vil betyde en væsentlig udvidelse af antallet af nævningsager.

De foreslåede nye regler vedrørende anvendelsesområdet for lægdommere bygger på retsplejerådets betænkning nr. 994/1983 om lægdommerordningen i straffesager.

1.3. Som led i bestræbelserne på at søge de lange berammelsestider i landsretterne nedbragt indeholder lovforslaget endvidere forslag om en *forhøjelse af byretsgrænsen for civile sager* i retsplejelovens § 225 fra 100.000 kr. til 200.000 kr. og forslag om en *forhøjelse af bødeankegrænsen i mindre politisager* i retsplejelovens § 962 fra 60 kr. til 1.000 kr. Endelig foreslås der gennemført *særlige regler om forenklet domsskrivning i civile byretssager*.

De foreslåede ændringer vedrørende byretsgrænsen, bødeankegrænsen i politisager og om domsskrivning i byretssager bygger på et lovudkast, som er udarbejdet af retsplejerådet, og som blev afgivet til justitsministeriet i april 1983. Rådets lovudkast er medtaget som bilag 6 i betænkning nr. 994/1983 (side 134–180).

2. Udvidelse af lægdommerordningen.

2.1. Spørgsmålet om anvendelsesområdet for lægdommere i straffesager, og herunder spørgsmålet om, i hvilket omfang lægdommere bør medvir-